

Eva

Αγαπητοί μου αναγνώστες, ζητάω
εκ των προτέρων συγγνώμη, επειδή
πιστεύω ότι η προσπάθεια να διηγηθώ
με δικά μου λόγια ένα διήγημα όπως
Η μύτη του Νικολάι Γκόγκολ μπορεί να
χαρακτηριστεί ως ασεβής και ανεύθυνη
πράξη. Είναι σαν να ζητούσαν από
έναν κουτσό να συναγωνιστεί τον
πρωταθλητή κόσμου στα 100 μέτρα.

Όταν πήγαινα στην πρώτη δημοτικού, το
1931(!!!), η δασκάλα για να με μάθει να γράφω
με έβαζε να τραβάω γραμμούλες, δηλαδή κάθετες
ολόισιες γραμμές. Λοιπόν, έχω την αίσθηση ότι
εγώ τραβάω ακόμη γραμμούλες, ενώ ο Γκόγκολ
άφησε κληρονομιά στον κόσμο τρία ή τέσσερα
αριστουργήματα. Όταν διάλεξα τούτο εδώ το
διήγημα, οφείλω να παραδεχτώ ότι το έκανα από
τεμπελιά. Άλλο πράγμα είναι να αφηγείσαι ένα
μικρό διήγημα και άλλο, σκεφτόμουν με αφέλεια,
να διασώσεις σε λίγες μόνο σελίδες την ιστορία
των *Λογοδοσμένων* ή της *Ιλιάδας*. Όμως έκανα
λάθος υπολογισμούς, επειδή το διήγημα έχει

τόσο πυκνό νόημα που μοιάζει με το παιχνίδι της Σαγκάης, το ξέρετε;

Φτάνει να κουνήσεις λάθος ξυλάκι και αμέσως αρχίζουν τα προβλήματα. Λοιπόν, θέλετε να μάθετε τι έκανα; Κινήθηκα μέσα στην ιστορία με την ίδια προσοχή με την οποία κινούνται οι υπάλληλοι, στα διηγήματα του Γκόγκολ, μέσα στα γραφεία των υπουργείων, που πατούν στις μύτες των ποδιών τους και κρατούν ακόμη και την αναπνοή τους προκειμένου να μην ενοχλήσουν τον προϊστάμενο...

Εντάξει, δεν μπορώ να καθυστερώ άλλο τη διήγηση. Κουράγιο.

Τούτη εδώ είναι η ιστορία μιας μύτης που, αφού εξαφανίστηκε ανεξήγητα από το πρόσωπο του νόμιμου ιδιοκτήτη, απέκτησε δική της ζωή, απόλυτα ανεξάρτητη. Τι παράξενο! θα πείτε. Ε, όχι! Να ξέρετε ότι η λογοτεχνία είναι γεμάτη τέτοια φαινόμενα. Κάποιος έχει φανταστεί το κομμένο χέρι του δολοφόνου να συνεχίζει να σκοτώνει, κάποιος άλλος διασκεδάζει με το κεφάλι ενός αποκεφαλισμένου από την γκιλοτίνα που συνεχίζει να μιλάει... Γενικά πρόκειται για διηγήματα τρόμου, που προκαλούν ανατριχίλα. Το διήγημα του Γκόγκολ έχει το πλεονέκτημα ότι είναι αρκετά διασκεδαστικό. Σας φαίνεται λίγο;

Όλα ξεκίνησαν το πρωί της 25ης Μαρτίου του

1832 στην Πετρούπολη, που τότε ήταν πρωτεύουσα της Ρωσίας, όταν ο Ιβάν Γιακόβλεβιτς, κουρέας στο επάγγελμα, ξύπνησε ασυνήθιστα νωρίς και το πρώτο πράγμα που ένιωσε ήταν η υπέροχη μυρωδιά του φρεσκοψημένου ψωμιού. Ήταν κάτι συνηθισμένο, εκείνη την ώρα όλοι οι δρόμοι της πόλης μοσχοβολούσαν ξεροψημένο, φρέσκο ψωμί. Κάθισε στο κρεβάτι και είδε ότι η σεβάσμια και αυστηρή συμβία του, η Πρασκόβιγια Οσίποβνα, εκείνη ακριβώς τη στιγμή ξεφούρνιζε λίγο ψωμί. Ο Ιβάν πήρε μια γρήγορη απόφαση. «Σήμερα το πρωί δε θέλω καφέ» είπε στη γυναίκα του. «Ευχαρίστως θα έτρωγα ψωμάκι με κρεμμύδι».

Στην πραγματικότητα, θα ήθελε να πιει πρώτα έναν ωραίο καφέ και ύστερα ν' απολαύσει τα ψωμάκια με το κρεμμύδι, αλλά ήξερε ότι ήταν αδύνατο να ζητήσει δύο πράγματα από την Πρασκόβιγια, η γυναίκα του δεν ανεχόταν τέτοιες υπερβολικές απαιτήσεις. Υπέροχα! σκέφτηκε η Πρασκόβιγια, που της άρεσε πολύ ο καφές. Ο ηλίθιος θα φάει ψωμί με κρεμμύδι, κι έτσι

εγώ θα πιω τον καφέ του. Και ακούμπησε επάνω στο τραπέζι ένα ψωμάκι.

Πολλά θα μπορούσε να πει κάποιος για τον Ιβάν, αλλά όχι ότι δε φρόντιζε να είναι συγυρισμένος. Πράγματι, σηκώθηκε, και πριν καθίσει να φάει το πρωινό του φόρεσε το φράκο του, που εκείνη την εποχή ήταν για τους κουρείς κάτι σαν στολή εργασίας.

Έπειτα κάθισε στο τραπέζι, πήρε κοντά του την αλατιέρα, καθάρισε δύο κρεμμύδια, έπιασε το μαχαίρι και με έκφραση ευδαιμονίας έκοψε το φραντζολάκι στη μέση.

Αμέσως, με μεγάλη έκπληξη, παρατήρησε ότι μέσα στο ψωμάκι υπήρχε ένα ξένο σώμα, ένα ασπριδερό πράγμα. Ο Ιβάν πλησίασε τη μύτη του μαχαιριού και το κούνησε. Μετά το άγγιξε με τον δείκτη του. Ήταν μια στερεή μάζα. Αλλά όσο και αν προσπαθούσε, δεν μπορούσε να καταλάβει τι ήταν. Άπλωσε τα δύο δάχτυλα, πήρε το πράγμα, το έβγαλε από το ψωμάκι και το κοίταξε προσεκτικά.

Ήταν μια μύτη.

Βέβαια. Ήταν μια καλοσχηματισμένη, σαρκώδης, ανθρώπινη μύτη.

Έκπληκτος, την άφησε να πέσει, δεν πίστευε στα μάτια του. Τα έκλεισε, τα έτριψε, τα άνοιξε πάλι. Η μύτη βρισκόταν πάντα εκεί. Την άγγιξε.

Ήταν μια μύτη, δεν υπήρχε αμφιβολία γι' αυτό, μια μύτη!

Όσο περισσότερο την κοιτούσε, τόσο συνειδητοποιούσε ότι επρόκειτο πραγματικά για μύτη. Τη γνώριζε εκείνη τη μύτη, είχε σχέση μαζί της κατά κάποιον τρόπο. Μία έκφραση τρόμου ζωγραφίστηκε στο πρόσωπό του.

Η γυναίκα του το κατάλαβε, πλησίασε, είδε το ασπριδερό πράγμα επάνω στο τραπέζι.

«Τι είναι αυτό το πράγμα;»

«Μια μύτη».

Η Πρασκόβιγια θύμωσε. Κατακόκκινη, άρχισε να φωνάζει: «Παλιάνθρωπε! Μπεκρή! Μεθύστακα! Ποιανού τη μύτη έκοψες, ε; Πάω τώρα αμέσως να σε καταγγείλω στην αστυνομία!».

Ο κουρέας ετοιμάστηκε να διαμαρτυρηθεί, αλλά η γυναίκα του του απαγόρευσε να μιλήσει.

«Σιωπή, μην πεις λέξη, κάθαρμα! Πολλοί άνθρωποι μου έχουν πει ότι όταν ξυρίζεις κακομεταχειρίζεσαι τις μύτες των πελατών

σου τόσο που δεν μπορούν να καταλάβουν πώς παραμένουν στη θέση τους!»

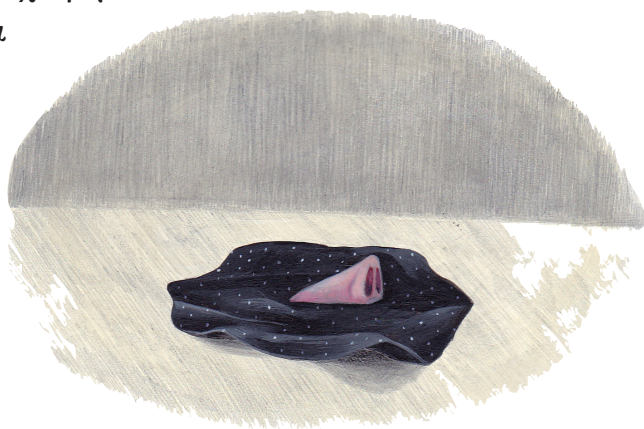
Εκείνη τη στιγμή ο Ιβάν ένιωσε τη γη να φεύγει κάτω από τα πόδια του, είχε αναγνωρίσει τη μύτη. Ανήκε σ' έναν σημαντικό άντρα, τον ταγματάρχη Κοβαλιόφ, τον ξύριζε κάθε Τετάρτη και Κυριακή.

«Σταμάτα, Πρασκόβιγια!» ικέτεψε. «Θέλεις να καταστραφώ; Να, θα τη διπλώσω σ' ένα κομμάτι ύφασμα και θα την αφήσω σε μια γωνίτσα. Θα την πάρω μαζί μου όταν φύγω».

«Ούτε γι' αστείο!» Χάλασε τον κόσμο με τις φωνές η γυναίκα του. «Δεν μπορώ να επιτρέψω σε μια κομμένη μύτη να βρίσκεται στο σπίτι μου μαζί μ' εμένα! Έξω, έξω από δω, αμέσως!»

Ο Ιβάν δεν μπορούσε να κουνηθεί, το κεφάλι του γύριζε από τις ερωτήσεις που πλημμύριζαν το μυαλό του. Πώς συνέβη κάτι τέτοιο; Το προηγούμενο βράδυ είχε γυρίσει μεθυσμένος στο σπίτι ή όχι; Στο μεταξύ η Πρασκόβιγια συνέχιζε να ουρλιάζει απτόητη.

«Τεμπέλη!
Παλιάνθρωπε!
Αν δε σηκωθείς

να φύγεις, θα φωνάξω την αστυνομία!»

Ο Ιβάν άρχισε να τρέμει μόλις σκέφτηκε τους αστυνομικούς με τις βαριές μπότες, τα κόκκινα, κεντημένα με ασημένιες κλωστές κολάρα και τα σπαθιά να τον κοιτάζουν με τρομακτικό, συνοφρυωμένο βλέμμα και να τον κατηγορούν ότι είχε σφετεριστεί μια μύτη...

Τελικά βρήκε τη δύναμη να σηκωθεί, φόρεσε τις μπότες, τύλιξε τη μύτη σ' ένα κομμάτι ύφασμα και έφυγε. Μόλις του δινόταν η ευκαιρία θα ξεφορτωνόταν τη μύτη, ίσως την πετούσε στην άκρη του δρόμου ή σε κάποια είσοδο σπιτιού, ή μπορεί ακόμη να την άφηνε να πέσει και ύστερα να έστριβε και να χανόταν βιαστικά στο πρώτο στενό. Αλλά εκείνο το πρωί, λες και γινόταν επίτηδες, συναντούσε συνέχεια γνωστούς, οι οποίοι τον ρωτούσαν πού πήγαινε ή ποιον πήγαινε να ξυρίσει τόσο νωρίς.

Με λίγα λόγια, δε βρήκε την κατάλληλη στιγμή για να ξελαφρώσει από το βάρος της μύτης.

Ύστερα από λίγο, όταν τελικά ο δρόμος ερήμωσε για μερικά δευτερόλεπτα, κατάφερε να ελευθερωθεί από το πακέτο αφήνοντάς το, αδιάφορα, να πέσει κάτω. Αλλά εμφανίστηκε ξαφνικά ένας αστυφύλακας, τον μάλωσε αυστηρά και τον διέταξε να μαζέψει αμέσως εκείνο που είχε

αφήσει να του πέσει. Ο Ιβάν υπάκουσε έντρομος.

Όσο περνούσε η ώρα και δεν κατάφερνε ν' απαλλαγεί από κείνο το παράξενο πράγμα, τόσο περισσότερο βυθιζόταν σε μαύρη απελπισία, επειδή είχε αρχίσει να κυκλοφορεί περισσότερος κόσμος και άνοιγαν τα καταστήματα και τα εμπορικά. Ξαφνικά, βρήκε λύση στο πρόβλημα που τον άγχωνε. Ήταν απλό, θα πήγαινε στην πιο κοντινή γέφυρα και θα πετούσε τη μύτη στο ποτάμι.

Με γρήγορο βήμα κατευθύνθηκε προς τη γέφυρα.